

Saksframlegg

Saksgang:

Styre	Møtedato
Styret Helse Sør-Øst RHF	17. desember 2015

SAK NR 085-2015

FORDELING AV FORSKNINGSMIDLER FOR 2016

Forslag til vedtak:

1. Styret slutter seg til innstilling vedtatt i Samarbeidsorganet for Helse Sør-Øst RHF og Universitetet i Oslo om fordeling av det øremerkede tilskuddet fra Helse- og omsorgsdepartementet til forskning for 2016.
2. Styret vedtar fordeling og videreføring av strategiske forskningsmidler i regionen slik det fremgår av saksframlegget.

Hamar, 9. desember 2015

Cathrine M. Lofthus
administrerende direktør

1. Hva saken gjelder

De regionale forskningsmidlene skal brukes til implementering av den regionale forskningsstrategien og legge grunnlag for videreutvikling og kvalitetsforbedring av spesialisthelsetjenesten gjennom økt kunnskap og kompetanse.

Samarbeidsorganet for Helse Sør-Øst RHF og Universitetet i Oslo vedtar innstilling av det øremerkede tilskuddet til forskning fra Helse- og omsorgsdepartementet ("HOD-midler"), og styret i Helse Sør-Øst vedtar endelig fordeling av disse midlene i tillegg til de regionale strategiske forskningsmidlene fra RHFets eget budsjett. For 2016 utgjør HOD-midlene 272,1 mill. kr og de regionale strategiske midlene 257 mill.kr (kfr styresak 071-2015). De samlede regionale forskningsmidlene utgjør dermed 529,1 mill.kr. En andel av disse midlene konkurransesettes årlig til nye prosjekter og tiltak i en felles prosess med en samlet innstilling.

Det regionale forskningsutvalget har behandlet prinsipper for kvalitets- og nyttevurdering av søknader om forskningsmidler for 2016, og ga i møte 2. desember 2015 sin tilslutning til gjennomføringen av søknads- og vurderingsprosessen. Samarbeidsorganet vedtok i møte 3. desember 2015 innstillingen for tildeling av øremerket tilskudd til forskning fra HOD og sluttet seg til innstillingen om fordeling av de regionale strategiske forskningsmidlene.

2. Faktabeskrivelse og fordelingsvirkninger av innstilling

2.1 Utlysning av forskningsmidler

Den totale utlysningspotten består av de HOD-midler som ikke er bundet opp gjennom tidligere tilsagn til flerårige prosjekter og tiltak (76,8 mill.kr) og den frie andelen av RHFets egne strategiske forskningsmidler (51,3 mill.kr).

Utlysning av forskningsmidler for 2016 fant sted i juni 2015 i henhold til anbefaling fra det regionale forskningsutvalget og fra Samarbeidsorganet for Helse Sør-Øst RHF og Universitetet i Oslo.

2.2 Søknadsbehandling og -innstilling

Ved søknadsfristens utløp 4. september 2015 var det kommet inn i alt 554 søknader. Av disse ble 19 søknader avvist av formelle årsaker. I alt 535 søknader ble sendt til faglig vurdering.

Søknadene er vurdert med hensyn til kvalitet og forventet nytteverdi av 36 uavhengige fagfeller, fordelt på seks vurderingskomiteer. Forventet nytte er definert som *prosjektets betydning/ nytteverdi for pasientbehandling på kort eller lang sikt og/ eller sykdomsforebygging og/ eller helsetjenestens organisering og kvalitet.* Denne definisjonen benyttes av de fire regionale helseforetakene. Søknadsprosessen og den faglige vurderingen av søknadene har vært gjennomført under ett, uavhengig av om midlene har sin opprinnelse i det øremerkede HOD-tilskuddet til forskning eller i de regionale strategiske forskningsmidlene.

En utfyllende beskrivelse av forvaltningen av de regionale forskningsmidlene er gitt i vedlegg 1.

Innenfor utlysningspotten er 121 søknader (22,6 %) innstilt til støtte, av disse tildeles 81 fra HOD-midlene og 40 fra RHF-midlene. Mange av de gjenværende søknadene ble vurdert som støtteverdige, men nådde ikke opp i konkurransen innenfor tilgjengelig økonomisk ramme for tildelingen.

Faggruppe	Antall søknader	Antall innstilt	% innstilt	Innstilt beløp mill.kr.
Klinisk somatisk forskning	284	61	21,5	61,6
Basalmedisinsk forskning	166	39	23,5	46,4
Klinisk forskning innen psykisk helse og rus	57	13	22,8	13,3
Annen helseforskning (forskning innen folkehelse, helsetjenesteforskning, med mer)	28	8	28,5	6,8
SUM	535	121	22,6	128,1

Tabell 1.
Fordeling av antall søknader og antall innstilt til støtte etter faggruppe.

Hvilke prosjekter som etter faglig vurdering er anbefalt for tildeling fra de regionale strategiske midlene fremgår av vedlagte liste i vedlegg 3.

2.3 Kvalitet og nyttevurdering

I vurderingsprosessen er både prosjektenes kvalitet og forventede nytteverdi vurdert. Det er utarbeidet konkrete vurderingskriterier som vurderingskomiteene har lagt til grunn. Søknadene er gradert etter en skala fra 0 til 5 der 5 er beste verdi.

Alle innstilte søknader finnes blant de 30 % med høyest kvalitetskarakter innen hver faggruppe, og ingen søknader som er vurdert å ha lav nytteverdi er innstilt til støtte.

Gjennomsnittlige karakterer for alle søknadene er 3,62 for kvalitet og 3,57 for nytte.

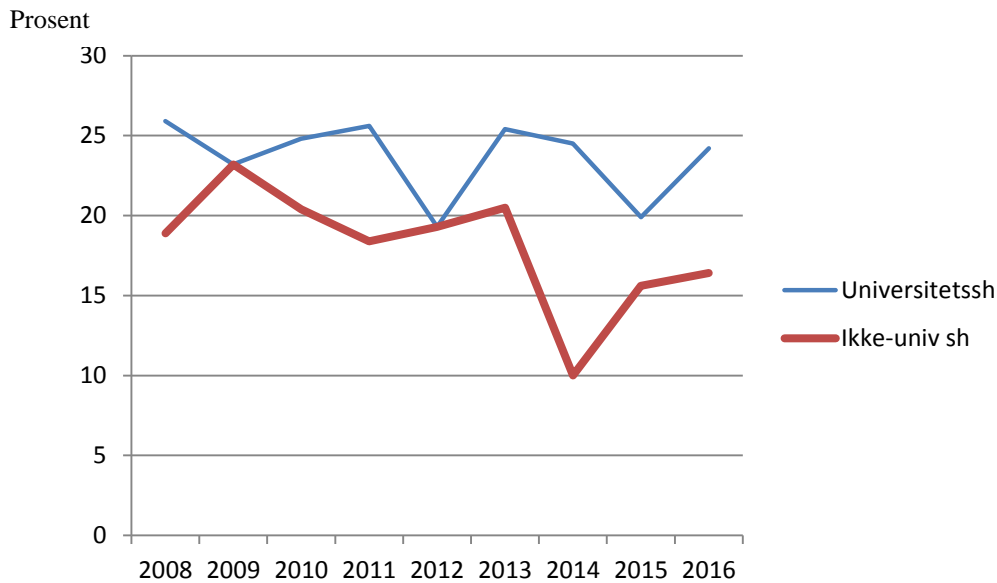
Det er forskjeller i gjennomsnittskarakterer for kvalitet mellom søknader fra universitetssykehusene og fra ikke-universitetssykehusene på henholdsvis 3,67 mot 3,40. Tilsvarende forskjell for forventet nytte er 3,64 mot 3,39.

2.4 Fordelingsvirkninger av innstillingen

Fordelingseffekter etter den faglige innstillingen er oppsummert i tabellform, vedlegg 2.

Universitetssykehus – ikke-universitetssykehus

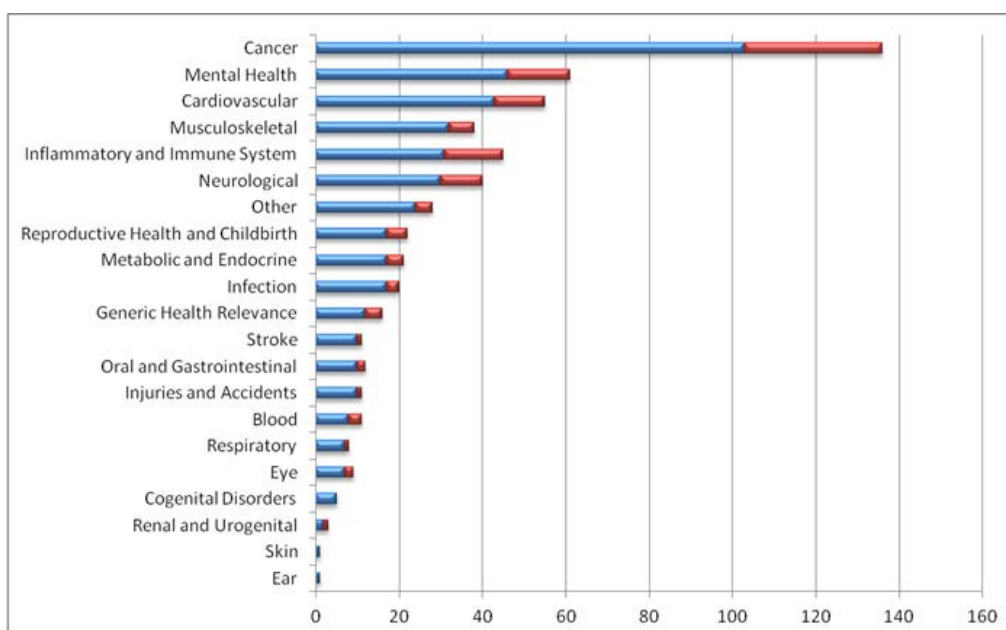
Tildelingsandelen for søknader fra ikke-universitetssykehusene har gjennomgående vært noe lavere enn for søknader fra universitetssykehusene. I 2014 var forskjellen spesielt markert. I årets prosess er innstillingsandelen for ikke-universitetssykehusene 16,4 % (18 av 110), mens den for universitetssykehusene er 24,2 % (103 av 425). Utviklingen over tid er vist i figur 1. Innstillingen for 2016 innebærer at total støttesum til søknader vil utgjøre 15,5 mill. kr. for ikke-universitetssykehusene og 112,6 mill.kr for universitetssykehusene. Dersom ikke-universitetssykehusene utenfor Oslo sees separat, er tildelingsandelen 12,4 % med tildelingsbeløp 9,2 mill kr.

Figur 1. Tildelingsandeler til ikke-universitetssykehus og universitetssykehus for søknader om regionale forskningsmidler fra Helse Sør-Øst RHF

Fagområder

Forskningsprosjekter som tildeles regionale forskningsmidler klassifiseres etter fagområde i henhold til et eget klassifiseringssystem (HRCS) som nå brukes av helseregionene og Norges forskningsråd.

Figur 2. Fordeling av antall søknader (rødt + blått), samt innstilte søknader (blått) for 2016 etter fagområde.

Kjønnsforskjeller

Andelen kvinnelige søkere i årets prosess er 37 %, omtrent som i fjor (38 %). Kvinneandelen har de siste par årene vært høyere enn tidligere år. Tildelingsandelen blant kvinnelige søkere er i år 18 % mens den blant mannlige søkere er 25 %. Forskjellen i tildelingsandel er noe større enn i fjor, men på nivå med tildelingen for 2014.

2.5 Kvalitetssikring av vurderingsprosess

I 2013 ble søknads- og vurderingsprosessen for regionale forskningsmidler evaluert av NIFU (kfr styresak 067-2013). Opplegg for og gjennomføring av søknads- og vurderingsprosessen ble funnet å være tilfredsstillende. Forbedringspunkter er fulgt opp.

Konsernrevisor deltok også i år som observatør på det avsluttende innstillingsmøtet med komitélederne (vedlegg 6).

2.6 Tildeling av regionale strategiske forskningsmidler utenom årets søknadsprosess

Andelen regionale forskningsmidler som ikke inngår i utlysningsspotten, er enten bundet opp i videreføring av flerårige tiltak, eller foreslås tildelt til nye tiltak slik som det framgår av tabell 2. Tabell 2 inkluderer HOD-midler som er innstilt av Samarbeidsorganet (vedlegg 4).

HOD – midler			
Tilskudd til Helse Sør-Øst RHF for 2016		272,1	
Videreføringer			
Nasjonal nettverkssatsinger	-6,0		
Tilsagn fra tidligere tildelinger	-189,3		
SUM fratrekk		-195,3	
Til utlysningsspott for 2016 fra HOD-midler			76,8
RHF strategiske forskningsmidler			
Ramme for 2016		257,0	
Videreføringer			
Tilsagn fra tidligere tildelinger	-101,4		
EMBL-noden	-7,0		
Kompetansemiljø helsetjenesteforskning	-5,0		
Regional forskningsstøtte	-36,0		
Støtte infrastruktur kliniske studier	-4,0		
Strategiske tiltak ikke-universitetssykehus	-6,0		
Innovasjon			
Forskningbaserte og brukerdrevne innovasjonstiltak (til utlysning)	-30,0		
Annet			
Insentivordning for å stimulere til ekstern/internasjonalt forskningsfinansiering	-13,0		
Søknadsvurdering, administrasjon og synliggjøring	-3,2		
SUM fratrekk		-205,7	
Til utlysningsspott for 2016 fra RHF strategiske forskningsmidler			51,3
Til utlysning totalt 2016 fra HOD-midler og RHFstrategiske midler			128,1

Tabell 2. Foreslått fordeling av HOD-midler og regionale forskningsmidler 2016. Beløp i mill.kr

Støtte til EMBL-noden, kompetansemiljø for helsetjenesteforskning, regional forskningsstøtte og infrastruktur kliniske studier videreføres. En kort omtale av disse tiltakene er gitt i vedlegg 7.

Det er viktig at forskning ved ikke-universitetssykehusene styrkes. Det er derfor foreslått å avsette inntil 6,0 mill.kr til strategiske tiltak i løpet av 2016 knyttet til dette formålet. Slike tiltak vil bli konkretisert i samarbeid med regionalt forskningsutvalg og vil innrettes mot kompetanseheving, nettverksstrukturer og økt internasjonalt samarbeid i tilknytning til forskning.

Helse Sør-Øst ønsker å opprettholde nivået på innovasjonsaktiviteten i foretaksgruppen og foreslår å sette av inntil 30,0 mill.kr for 2016 av de regionale strategiske forskningsmidlene til fordeling til nye forskningsbaserte, brukerdrevne og strategiske innovasjonstiltak. Beløpet er uendret fra 2015. Det er stor interesse i helseforetakene for støtte til både forskningsbaserte og brukerdrevne innovasjonsprosjekter, og utlysningen av midler til brukerdreven innovasjon har bidratt til stort engasjement. Nytt i 2015 var utlysning av strategiske midler rettet mot spesielle utfordringer av strategisk betydning for Helse Sør-Øst. En egen omtale av erfaringen med støtte til strategisk innovasjon i Helse Sør-Øst er gitt i vedlegg 5.

For å stimulere forskningsmiljøene til innhenting av eksterne forskningsmidler blant annet fra internasjonale, konkurranseutsatte kilder, f.eks fra EU, foreslås det inntil 13,0 mill.kr avsatt til insentivtiltak. Dette er i tråd med overordnede føringer fra HOD. Av disse midlene vil 3,0 mill.kr tilføres Inven2 for å bidra til kostnadsdekning knyttet til nødvendig forberedelse og økonomisk oppfølging av eksternt finansierte kliniske intervensjonsstudier. Dette vil gjøre det enklere for helseforetakene å ta del i slike prosjekter.

IKT-støtten til forskningsmiljøene er fortsatt ikke tilfredsstillende. Med finansiering fra regionale forskningsmidler ble det i 2015 sluttført en foranalyse som beskrev forskernes behov for IKT-tjenester og skisserte løsninger i samsvar med et omforent mål bilde. I juni 2015 besluttet administrerende direktør etter anbefaling fra Fornyingsstyret å etablere IKT-støtte til forskning som et eget program i Digital fornying med virkning fra og med 2016.

3. Administrerende direktørs vurderinger

Forskning er et sentralt innsatsområde for Helse Sør-Øst RHF. Ved de årlige utlysningene av forskningsmidler legges regional forskningsstrategi til grunn.

Vitenskapelig kvalitet, originalitet og prosjektets gjennomførbarhet er sentrale kriterier i vurderingen av søknadene. I tillegg gjøres det en egen vurdering av forskningsprosjektene forventede nytteverdi for pasientbehandling og helsetjenesten. Alle søknader som er innstilt til støtte har høy kvalitet og ingen søknader som er innstilt til støtte har skåret lavt på nytteverdi. Det har vært lagt ned et betydelig arbeid for å sikre habilitet i vurderings- og tildelingsprosessen og forsvarlig etisk standard på arbeidet med søknadene.

Omtrent en femtedel av søknadene om regionale forskningsmidler kommer fra ikke-universitetssykehusene, hvilket er tilsvarende som i fjor. Tildelingsandelen for ikke-universitetssykehusene varierer og er med få unntak lavere enn for universitetssykehusene. En stor andel av denne nivåforskjellen og variasjonen kan tilskrives kvalitetsforskjeller og lave søknadstall. Det er viktig at det legges til rette for forskning med regionale forskningsstøttetiltak, -infrastrukturløsninger og -nettverksstrukturer som forskere ved alle helseforetakene kan dra nytte av.

Fordelingen av regionale forskningsmidler utenom søknadsprosessen til ulike tiltak støtter opp om dette og skal bidra til gode forskningsmuligheter i hele helseforetaksgruppen.

Infrastruktursatsingen inkluderer et betydelig løft med tanke på gode IKT-løsninger som skal legges til rette for forskere ved alle helseforetak i regionen. IKT-satsingen vil fra og med 2016 skje som en del av Digital fornying i nært samarbeid med Sykehuspartner og i overensstemmelse med regional IKT- infrastrukturmodernisering for øvrig.

Insentivordninger videreføres for å stimulere til innhenting av ekstern forskningsfinansiering. Basisfinansieringen av regionens fremste kompetansemiljø for helsetjenesteforskning og samhandlingsforskning ved Akershus universitetssykehus HF videreføres.

De strategiske midlene brukes også til å støtte nye innovasjonstiltak. Dette har stor betydning for å bidra til realisering av nytten av resultater fra forskningen i pasientbehandlingen og muliggjør at erfaringer og ideer fra helsetjenesten kan omsettes i produkter og tiltak som forbedrer tjenestetilbudet.

Konklusjon

Administrerende direktør konstaterer at årets søknadsprosess har vært åpen, godt dokumentert og faglig forsvarlig. Transparens og habilitet oppfattes tilstrekkelig ivaretatt.

Vurderingskomiteene har også i år vurdert det generelle kvalitetsnivået for årets søknader som høyt. Administrerende direktør er tilfreds med at det er etablert et eget opplegg for vurdering av prosjektenes forventede nytte for å sikre at regionale forskningsmidler tildeles prosjekter med forventet høy nytteverdi for pasientbehandling og helsetjenesten.

Administrerende direktør anbefaler styret å vedta tildelingen av konkurranseutsatte regionale forskningsmidler som håndteres sammen med det øremerkede tilskuddet fra HOD i en felles søknads- og vurderingsprosess. Prosessen er forankret i Regionalt forskningsutvalg, og tildelingen vil være i samsvar med vedtatt innstilling i Samarbeidsorganet 3. desember 2015 om fordeling av HOD-midler til individuelle forskningsprosjekt og -tiltak. Administrerende direktør mener videreføring og foreslått finansiering av nye, ikke-konkurranseutsatte forskningstiltak vil ha stor betydning for implementering av den regionale forsknings- og innovasjonsstrategien for å oppnå forskning av høy kvalitet i hele regionen. Det anses spesielt viktig å styrke forskningsaktiviteten ved ikke-universitetssykehusene, og det er derfor avsatt egne midler til dette.

Administrerende direktør anbefaler også videreføring av satsingen på både forsker- og brukerdreven innovasjon, som vil gi økt mulighet for realisering av mange gode ideer til forbedret pasientbehandling i helseforetakene. Det legges også vekt på at Brukerutvalget har gitt sin fulle tilslutning.

Trykte vedlegg:

1. Beskrivelse av tildelingsprosess for forskningsmidler i Helse Sør-Øst RHF
2. Innstilling om tildeling: tabellarisk oversikt
3. Individuell innstillingsliste (**Utsatt offentlighet til etter styrebehandling**)
4. Innstillingsvedtak i Samarbeidsorganet fra møte 3. desember 2015
5. Erfaringer med tildeling til strategiske innovasjonstiltak
6. Bekreftelse fra konsernrevisor
7. Videreførte regionale strategiske tiltak for forskning

Utrykte vedlegg:

1. Utlysningstekst med omtale av søknadskategorier: <http://www.helse-sorost.no/forskningsmidler>